

Bryssel 12.1.2021
COM(2021) 19 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsitlemistä ja siirtämistä Australian tulli- ja rajavartiolaitokselle koskevan Euroopan unionin ja Australian välisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta yhteisestä uudelleen tarkastelusta

{SWD(2021) 5 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsittelemistä ja siirtämistä Australian tulli- ja rajavartiolaitokselle koskevan Euroopan unionin ja Australian välisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta yhteisestä uudelleen tarkastelusta

Johdanto

Lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsittelemistä ja siirtämistä Australian tullilaitokselle koskeva Euroopan unionin ja Australian välinen sopimus¹ tuli voimaan 1. kesäkuuta 2012. EU:n ja Australian PNR-sopimuksen 24 artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet tarkastelevat yhdessä sopimuksen täytäntöönpanoa ja siihen liittyviä kysymyksiä vuoden kuluttua sen voimaantulosta ja sen jälkeen säännöllisin väliajoin.

Yhteinen tarkastelu perustuu menetelmään, jonka EU:n ja Australian ryhmät kehittivät Canberrassa 29. ja 30. elokuuta 2013 toteutettua ensimmäistä yhteistä tarkastelua varten. Komissio raportoi tuloksista Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuonna 2014.²

Sopimuksen toinen yhteinen tarkastelu toteutettiin Canberrassa 14. elokuuta 2019 sopimuksen yhteisen arvioinnin yhteydessä.³ Yhteisen tarkastelun ja sitä seuraavan kertomuksen valmisteluprosessi esitellään tämän kertomuksen lopussa. Tämän kertomuksen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään yksityiskohtaisempia tietoja ja kattava analyysi kaikista yhteisen uudelleen tarkastelun piiriin kuuluvista seikoista.

Yhteisen tarkastelun ja kertomuksen valmisteluprosessi

- Komissio lähetti ennen yhteisen tarkastelun toteuttamista 28. kesäkuuta 2019 kyselyn Australian sisäasiainministeriölle, jäljempänä 'ministeriö'. Kysely sisälsi kysymyksiä siitä, miten ministeriö on pannut sopimuksen täytäntöön, sekä kysymyksiä Australian järjestelmän organisatorisista muutoksista. Ministeriö toimitti kyselyyn alustavat

¹ Euroopan unionin ja Australian välinen sopimus lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsittelemisestä ja siirtämisestä Australian tulli- ja rajavartiolaitokselle, EUVL L 186, 14.7.2012, s. 4.

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsittelemistä ja siirtämistä Australian tulli- ja rajavartiolaitokselle koskevan Euroopan unionin ja Australian välisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta yhteisestä uudelleen tarkastelusta, COM(2014) 458 final.

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle lentoliikenteen harjoittajien PNR- eli matkustajarekisteritietojen käsittelemistä ja siirtämistä Australialle koskevan Euroopan unionin ja Australian välisen sopimuksen yhteisestä arvioinnista, COM(2020) 702 final.

kirjalliset vastaukset ennen yhteistä tarkastelua ja lopullisen vahvistetun version sen jälkeen.

- EU:n ryhmä teki yhteisen tarkastuskäynnin 14. elokuuta 2019, ja sille myönnettiin pääsy ministeriön tiloihin. EU:n ryhmällä ei ollut pääsyä mihinkään PNR-tietojen käsittelyjärjestelmään.
- Kaikki EU:n ryhmän jäsenet allekirjoittivat ministeriön pyynnöstä salassapitosopimuksen, mikä oli ehtona ministeriön osallistumiselle tähän menettelyyn.
- Kyselyn vastauksista keskusteltiin yksityiskohtaisesti ministeriön kanssa. EU:n ryhmällä oli myös tilaisuus esittää lisäkysymyksiä ministeriön virkamiehille ja käsitellä sopimuksen eri näkökohtia.
- EU:n ryhmän havainnot esitetään mukaan liitettyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Se toimitettiin myös ministeriölle, mikä tarjosi Australialle mahdollisuuden kommentoida epätarkkuuksia ja yksilöidä tiedot, joita ei voida luovuttaa julkisuuteen.

Vuoden 2013 suositusten täytäntöönpano

Kaikki vuoden 2013 uudelleen tarkastelussa annetut suositukset on joko toteutettu tai niitä koskeva työ on käynnissä.

Vuoden 2013 yhteisessä uudelleen tarkastelussa todettiin yleisesti, että Australia oli pannut sopimuksen täytäntöön kaikilta osin, noudattanut sopimuksen mukaisia tietosuojatakeita koskevia velvoitteitaan ja käsitellyt PNR-tietoja sopimuksessa asetettujen tiukkojen edellytysten mukaisesti. Tarkastelu osoitti, että Australia ei käsitellyt sopimuksen nojalla saatuihin PNR-tietoihin sisältyviä arkaluonteisia tietoja lainkaan ja se pyrki aktiivisesti parantamaan lentoliikenteen harjoittajien saamien arkaluonteisten tietojen automaattista tunnistamista ja poistamista. Lisäksi se, että Australia on arvioinut PNR-tietoja kohdennetusti riski-indikaattoreiden perusteella, on osoittautunut hyödylliseksi keinoksi minimoida pääsy henkilötietoihin. Australian tietosuojaviranomainen valvoo sopimuksen mukaista PNR-tietojen käsittelyä täysin riippumattomasti.

Lisäksi EU:n ryhmä kehotti Australiaa toteuttamaan toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että se peittää kolmen vuoden jälkeen kaikki tietoelementit, joiden avulla voitaisiin tunnistaa matkustaja, johon PNR-tiedot liittyvät. Nämä toimenpiteet oli toteutettu vuoden 2019

uudelleen tarkasteluun mennessä; ne tietueet, joiden vastaanottamisesta on kolme vuotta, tunnistetaan päivittäin automaattisella prosessilla.

Vuoden 2013 uudelleen tarkastelussa myös suositeltiin, että Australia perustaa raportointimekanismin, jonka avulla se voi ilmoittaa jäsenvaltioille, mikäli se toimittaa sopimuksen perusteella saamiaan PNR-tietoja tai tällaisia tietoja sisältäviä analyttisiä tietoja kolmannelle maalle. EU:n ryhmä katsoo vuoden 2019 tarkastelun aikana saatujen tietojen perusteella, että raportointimekanismien kehittämistä voidaan parantaa edelleen, ja se on antanut asiaa koskevan suosituksen. Lisäksi vuoden 2013 uudelleen tarkastelussa suositettiin, että Australia varmistaa, että sopimuksen mukaiset takeet koskevat myös toimitettuja PNR-tietoja. Vuoden 2019 uudelleen tarkastelun aikana toimitettujen tietojen mukaan PNR-tietojen jakamisessa on noudatettava PNR-sopimuksen ehtojen lisäksi erityisiä tiedonluovuttamismääräyksiä, ja kumppaneja edustaville lainvalvontaviranomaisille siirrettyihin poimittuihin tietoihin sovelletaan asianmukaista varovaisuutta. Vuoden 2013 uudelleen tarkastelussa Australiaa myös pyydettiin lisäämään toimenpiteitä vastavuoroisuuden varmistamiseksi ja jakamaan oma-aloitteisesti PNR-tiedoista johdettuja analyttisiä tietoja EU:n jäsenvaltioiden ja tarvittaessa Europolin ja Eurojustin kanssa. EU:n ryhmä toteaa, että vaikka parannuksia on tehty ja ministeriö noudattaa sopimuksen poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä koskevan 6 artiklan määräyksiä kaikilta osin, parannuksille ja yhteistyölle EU:n jäsenvaltioiden, Europolin ja Eurojustin kanssa on edelleen varaa.

Vuoden 2019 yhteisen tarkastelun tulokset

EU:n ryhmä toteaa edelleen, että Australia soveltaa sopimusta siinä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Ministeriö noudattaa tietosuojatakeita ja käsiteltäviä PNR-tietoja koskevia velvoitteitaan sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Ministeriö noudattaa syrjintäkieltoa ja velvoitetta olla käsittelemättä arkaluonteisia tietoja. Lisäksi ministeriö noudattaa velvollisuuttaan tarjota tiedonsaantioikeus, oikeus tietojen oikaisuun ja poistamiseen ja muutoksenhakuun, ja Australian tietosuojaviranomainen valvoo PNR-tietojen käsittelyä riippumattomasti.

Australiaa pyydetään kuitenkin ottamaan huomioon suositukset, että se

- tehostaa PNR-tietojen jakamista ja operatiivista yhteistyötä Europolin, Eurojustin, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja Australian toimivaltaisten viranomaisten välillä;

- ottaa käyttöön mekanismeja, joilla se pyrkii poistamaan välittömästi arkaluonteiset tiedot, jos ne ovat lentoliikenteen harjoittajien siirtämiä. EU:n ryhmä panee merkille ministeriön tällä välin toimittaman vahvistuksen siitä, että näiden mekanismien käyttöönotto on jo aloitettu;
- varmistaa, että virkamiesten pääsyä PNR-tietoihin rajoitetaan;
- ottaa Australian tietosuojavaltuutetun viraston määräajoin tekemissä arvioinneissa huomioon myös muut asianmukaiset periaatteet PNR-tietojen käsittelyssä, kuten henkilötietojen rajatylittävän luovuttamisen tai arkaluonteisten tietojen poistamisen periaatteet;
- ottaa käyttöön seurantatarkastuksia sen varmistamiseksi, että kaikki 18 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät, erityisesti tietojen saantia, käyttöä ja edelleen jakamista koskevien erityisten rajoitusten osalta;
- noudattaa sitoumustaan perustaa raportointimekanismi tietojen toimittamiseksi 19 artiklan ja sopimukseen liitetyn yhteisen julistuksen mukaisesti, myös EU:n jäsenvaltioille, jos Euroopan unionin kansalaista tai maassa asuvaa henkilöä koskevia tietoja siirretään kolmanteen maahan;
- parantaa edelleen matkustajille annettavia tietoja PNR-tietojen käsittelystä ja kannustaa lentoliikenteen harjoittajia antamaan matkustajille tietoja PNR-tietojen keräämisestä, käsittelystä ja käyttötarkoituksesta.